

**UCHWAŁA NR 88/XIV/2019
RADY GMINY PIĄTNICA**

z dnia 30 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1696, 1815), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) oraz art. 10 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 582, 1655, 1818) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, stanowiący załącznik do uchwały.

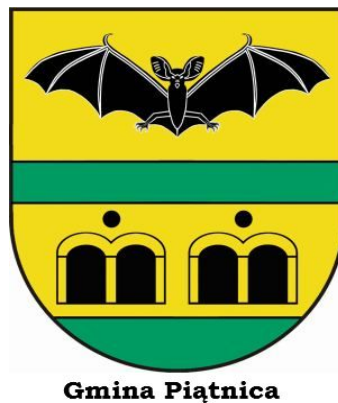
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Piątnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Weber

Załącznik do uchwały Nr 88/XIV/2019
Rady Gminy Piątnica
z dnia 30 grudnia 2019 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Piątnica na 2020 rok, zwany dalej Programem, określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 582 z późn. zm.).

Powyższy Program kontynuuje realizację sprawdzonych w poprzednich latach działań, ale podejmuje również nowe przedsięwzięcia, które mają zwiększyć ich skuteczność.

Realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Piątnica powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Piątnicy.

I. INFORMACJE NA TEMAT PROGRAMU.

Program określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ww. przepisów. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów oraz zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują. Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i inne uzależnienia w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych. Program na rok 2020 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Przy opracowaniu Programu na 2020 rok uwzględniony został cel „Diagnozy profilaktycznej uzależnień na terenie Gminy Piątnica”. Program przygotowano również w oparciu o wytyczne PARPA do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 przyjętej Uchwałą Nr 68/XII/2015 Rady Gminy Piątnica z dnia 29 grudnia 2015 r., oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 582 z późn. zm.).

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości musi być przeznaczony na realizację Programu i nie może być przeznaczony na inne cele – zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. PODSTAWY PRAWNE.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 582 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 217 z późn. zm),
8. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm),
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm),

10. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 z późn. zm.),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

III. DIAGNOZA.

W 2018 r. na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątnicy zrealizowano badanie pn. „Diagnoza profilaktyczna uzależnień na terenie Gminy Piątnica”. W badaniach łącznie udział wzięło 229 osób, w tym 100 dorosłych mieszkańcy gminy, 109 uczniów i 20 sprzedawców. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondentów. Jak wskazują wyniki powyższych badań alkoholizm pozostaje tematem tabu i często przez wiele lat sam uzależniony, jak też jego najbliższe otoczenie ukrywa ten problem. Główne wyzwania w obszarze alkoholizmu to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej. Wyzwaniem również jest przeciwdziałanie uzależnieniu od narkotyków i szczególnie niebezpiecznych dopalaczy. Mając na uwadze powyższe wyzwania wskazane jest podejmowanie działań prewencyjnych w szkołach.

Nadużywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków jest poważnym problemem społecznym, który generuje szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Przede wszystkim dochodzi do: pogorszenia stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienia lub rozpadu więzi rodzinnych i międzyludzkich, zakłócania bezpieczeństwa publicznego, przestępczości, wypadków samochodowych, przemocy w rodzinie, ubóstwa i bezrobocia. To w konsekwencji generuje wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Skala problemu jest tak duża, że wymaga podejmowania działań zmierzających do zredukowania skutków nadużywania alkoholu oraz zażywania narkotyków i środków odurzających.

W diagnozie alkoholizmu, obok częstotliwości spożywanych trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także codzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu.

Polskie ustawodawstwo wyróżnia dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi – stan po użyciu alkoholu oraz stan nietrzeźwości. Jazda pod wpływem może być wykroczeniem, za które grozi

kara aresztu lub grzywny, albo przestępstwem, za które grozi kara grzywny, ograniczenia lub nawet pozbawienia wolności.

W profilaktyce uzależnień pomocne może okazać się poznanie stanu wiedzy mieszkańców na temat picia alkoholu oraz osób go spożywających. 97% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu, a 3% badanych nie ma zdania na ten temat. 78% respondentów nie zgadza się, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, 21% nie ma wiedzy na ten temat. Badani mieszkańcy gminy zauważają, że osoba, która ma problem alkoholowy nie koniecznie musi pić codziennie (56%), 10% respondentów uważa, że osoba z problemem alkoholowym spożywa napoje wysokoprocentowe każdego dnia, a 34% nie umie tego stwierdzić. 63% ankietowanych nie zgodziło się z twierdzeniem, że alkoholizm jest dziedziczny, natomiast 7% uznaje, iż geny mogą mieć znaczenie w kwestii uzależnienia alkoholowego. Należy zaznaczyć, że badani mieszkańcy gminy zauważają, iż nawet okazjonalne spożywanie alkoholu może uzależniać (31%). 59% badanych uznało, że picie napojów wysokoprocentowych jedynie od czasu do czasu nie uzależnia. 78% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen. 10% badanych uznaje alkohol za skuteczny środek w walce z bezsennością.

W badaniu Diagnozy wzięło udział 20 sprzedawców, w tym 18 kobiet i 2 mężczyzny. Wiedza sprzedawców jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w gminie ale również scharakteryzować grupę najbardziej zagrożoną problemem alkoholowym.

Większości sprzedawców zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie – 8 ekspedientom przytrafiło się to raz lub kilka razy, wiele razy – 5 badanych. Nigdy takiej sytuacji nie miało 7 sprzedawców.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 99% respondentów nie zażywał marihuany lub haszyszu. 1% uczniów zdarzyło się to 1-2 razy. Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 99% nigdy nie zażywało żadnego z wymienionych środków. 1% uczniów przyznał, że pierwszym środkiem, który zażywał były leki uspokajające lub nasenne. Następnie zapytano uczniów o kontakt z substancjami chemicznymi w celu odurzenia. Jak wynika z analizy danych, 1% respondentów zdarzyło się to 6-9 razy w życiu. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, 1% uczniów narkotyzowało się substancjami chemicznymi poprzez wziewy 3-5 razy.

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jednak jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji

psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Uczniowie wskazywali, iż dostali od starszego kolegi rówieśnika bądź młodszego (1%). Zdecydowana większość uczniów – 99% podaje, że nie zażywała żadnej z powyższych substancji.

Następnie uczniów poproszono o wskazanie substancji psychoaktywnych, które zdarzyło im się kiedykolwiek używać. W ostatnim miesiącu przed badaniem leki uspokajające lub nasenne zażywało 1% uczniów. Po polską heroinę kiedykolwiek w życiu sięgnęło 2% respondentów. Z pozostałymi substancjami psychoaktywnymi badani nie mieli do czynienia.

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej dotyczących Gminę Piątnica w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

1. Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych,
2. Zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjalnej, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami,
3. Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

IV. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA PROGRAMU

1. Cel strategiczny:

Głównym celem Programu jest ograniczenie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Piątnica, a w szczególności przez osoby niepełnoletnie.

2. Cele operacyjne:

- 1) Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem

ograniczenia zjawisk przemocy w rodzinie.

- 2) Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających ze spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych.

3. Priorytety i zadania:

- 1) Diagnozowanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających w gminie;
- 2) Zwiększenie oferty pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i środków odurzających, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem:
 - a) współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży,
 - b) finansowanie udziału w konferencjach, szkoleniach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) ponoszenie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - d) przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego z osobami uzależnionymi od alkoholu i innych używek,
 - e) kierowanie do sądu wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 3) Poprawa sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udzielanie pomocy pedagogicznej i prawnej:
 - a) finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piątnicy,
 - b) opracowanie lub zakup gotowych publikacji na temat alkoholizmu i zjawiska przemocy w rodzinie oraz upowszechnianie materiałów zawierających informacje o zadaniach i kompetencjach podmiotów świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii i środków odurzających,
 - c) informowanie osób potrzebujących pomocy prawnej lub psychologicznej o placówkach świadczących pomoc dla osób pochodzących z rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i środków odurzających;
4. Ograniczenie skali występowania ryzykownych zachowań u dzieci i młodzieży:
 - a) realizacja programów profilaktycznych w szkołach,

- b) realizacja programów na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem,
- c) propagowanie zdrowego, alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego poprzez dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zwłaszcza o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
- d) podnoszenie stanu wiedzy z zakresu prawa dotyczącego reklamy, handlu i spożywania alkoholu,
- e) finansowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- e) współorganizacja i współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu Gminy Piątница;

5. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat ryzyka spożywania alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych:

- a) prowadzenie lokalnych akcji profilaktycznych lub włączanie się w realizację kampanii ogólnopolskich,
- b) organizacja konferencji i spotkań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i środków odurzających;

6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, klubów abstynenckich oraz osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii:

- a) współpraca z instytucjami rządowymi poprzez informowanie o podjętych działaniach oraz ich efektach w ramach realizacji zadań zakresu przeciwdziałania niepożądanym zjawiskom społecznym,
- b) współpraca ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami realizującymi programy z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii o charakterze profesjonalnym,
- c) wspieranie finansowe i organizacyjne instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących zadania statutowe związane z profilaktyką alkoholową czy przeciwdziałaniem narkomanii.

V. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W PIATNICY

Podejmowanie działań w zakresie:

- przyjmowania zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu,
- przygotowywania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób

uzależnionych od alkoholu, finansowanie kosztów wydania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia,

- motywowania osób nadużywających spożywanie alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego – zaproszenia na rozmowę z przedstawicielem komisji,
- opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- zapewnienia skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
- zakupu niezbędnych materiałów na potrzeby Komisji oraz obsługi Komisji,
- kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad ich sprzedaży.

VI. REALIZACJA PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

1. Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy przy współpracy innych podmiotów życia społecznego, w tym:

- a) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piątnicy;
- b) Zespołu Interdyscyplinarnego w Piątnicy;
- c) jednostek oświatowych z terenu Gminy Piątnicy;
- d) Posterunek Policji w Piątnicy;
- e) Zakładu Opieki Zdrowotnej w Piątnicy;
- f) stowarzyszeń i organizacji pozarządowymi działających na terenie Gminy Piątnica.

2. Realizacja przedstawionego Gminnego Programu finansowana będzie ze środków budżetu Gminy Piątnica przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, określonych w niniejszym Gminnym Programie.

VII. ZASADNY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej „Komisją:

1. Za udział w posiedzeniach członkom Komisji przysługuje dieta obejmująca jednocześnie zwrot

kosztów przejazdów;

2. Dieta przysługuje odrębnie za:

- a) udział w jednym posiedzeniu Komisji,
- b) przeprowadzenie w jednym dniu kontroli 3 punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie określonym w Gminnym Programie,
- c) przeprowadzenie dowodu oględzin;

3. W szczególnych przypadkach posiedzenie Komisji może być połączone z oględzinami.

Wówczas członkowi komisji przysługuje prawo do jednej diety.

4. Ustala się następującą wysokość diet:

- a) przewodniczący Komisji - 200 zł,
- b) sekretarz komisji – 190 zł
- c) członek Komisji - 160 zł;

5. Diety, o których mowa w punkcie 1 i 2 przysługują, jeżeli członek Komisji uczestniczył w całym posiedzeniu;

6. Podstawę do wypłaty diety stanowi podpis członka Komisji na liście obecności z posiedzenia komisji, kontroli lub oględzin.

7. Diety za pracę w Komisji będą wypłacane na koniec miesiąca za wszystkie spotkania komisji odbyte w danym miesiącu;

8. Przewodniczącemu Komisji (lub osobie upoważnionej przez Przewodniczącego) przysługuje dieta w wysokości 150 zł za udział w rozprawie sądowej dotyczącej leczenia odwykowego osób uzależnionych – w której występuje przed sądem jako oskarżyciel publiczny, obejmująca jednocześnie zwrot kosztów przejazdów.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. W przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, Gminny Program może być modyfikowany uchwałami Rady Gminy Piątница.

2. Wójt określa zarządzeniem zasady pracy Komisji.

